

blive henimod $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. Vil man gøre Arbejdet mindre omfattende, vil det koste mellem 130,000 og 140,000 Kr. Jeg benytter imidlertid Lejligheden til at sige, at jeg stiller mig meget velvillig til Tanken om, at Staten yder Bidrag i dette Øjemed, men jeg har ganske vist nogen Betænkelighed ved at anbefale, at Staten skulde paatage sig hele Udgiften.

Jeg gaar derefter over til § 26. Under Betænkningens Nr. 146 henvises der til et Ændringsforslag, der er stillet af de to socialdemokratiske Medlemmer, og som gaar ud paa at give Regeringen en Bemyndigelse til ved Afslutning af Kontrakter med private Dampskibsselskaber at indføre Bestemmelser, som sikre Skibsmandskabets Foreningsret. Jeg tør gaa ud fra, at de ærede Medlemmer ville være enige med mig i, at dette Spørgsmaal er egnet til at føre os videre, end Finanslovens 2den Behandling naturlig giver Anvisning paa. Vi ville let kunne komme ind paa Undersøgelser om Arbejdernes Associationer og Arbejderforholdene som Helhed, Stillingen mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, hvilke ville være egnede til at fylde mange Dages Møder. Jeg tror derfor, jeg gør rettest i at indskrænke mig til kortelig at fremhæve, hvad der i dette særlige Tilfælde forekommer mig at tale imod at vedtage den Bestemmelse, som de ærede Medlemmer have foreslaaet. Jeg erkender, at Anmærkningen er moderat affattet, for saa vidt som den kun gaar ud paa at give Ministeren en Bemyndigelse. Men en saadan Bemyndigelse er i og for sig overflødig; thi allerede nu kan Ministeren, naar han vil, stille en saadan Betingelse. Den virkelige Mening af Anmærkningen bliver altsaa den, at der gives Ministeren om just ikke et Paalæg, saa dog i alt Fald en Opfordring til at sørge for, at Bestemmelser i den nævnte Retning blive indførte i Kontrakterne med det forenede Dampskibsselskab. — Det er jo dette Selskab, hvorom det faktisk drejer sig. Medens Anmærkningen er knyttet til Bevillingen til Routen Frederikshavn—Gøteborg, siger det endvidere sig selv, at det samme maa komme til at gælde ogsaa for de andre Routers Vedkommende, som besørges af det forenede Dampskibsselskab, altsaa dels Kalundborg—Aarhus-Linien, dels ogsaa Routerne paa Esbjerg, der henhøre under Landbrugsministeren. Men det vil blive nødvendigt at gaa endnu langt videre. Naar man i Statens Kontrakter med Rederier vil indføre en Bestemmelse som denne, ser jeg ikke nogen rettere, end at man konse-

kvant maa komme til at indføre en lignende Bestemmelse i enhver Kontrakt, som Staten afslutter med en hvilken som helst Arbejdsgiver. Denne Konsekvens fører til, at naar man vil gaa til Bunds i Sagen, kommer man til at staa over for det almindelige og meget vidtrækkende Spørgsmaal, hvorvidt det er paa sin Plads, hvorvidt det er hensigtsmæssigt, og hvorvidt Staten er i Stand til med Nytte at blande sig ind i det her omhandlede Forhold. Naar det ærede Medlem stiller Sagen saaledes, at det drejer sig om at sikre Arbejderne en dem grundlovmæssig tilkommende Ret til at slutte sig sammen i Foreninger, vil det let ses, at dette ikke er det Synspunkt, som kan lægges an paa det Forhold, der her er Tale om. Der er ingen her, som bestrider Arbejdernes grundlovmæssige, retlige Adkomst til at slutte sig sammen i Foreninger. Det, der her er Tale om, er, hvorvidt man vil gøre en Indskrænkning i Kontraktfriheden mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, saaledes at man formener Arbejdsgiveren at opstille en vis bestemt Fordring som Betingelse for, at han tager en Mand i sin Tjeneste. Jeg skal nu med Hensyn hertil sige for mit personlige Vedkommende — jeg taler her ikke som Minister, men som Privatmand — at den Betingelse, som „Det forenede Dampskibsselskab“ opstiller for Antagelsen af det Skibsmandskab, som det forhyrer, har ikke min Sympati. Jeg kan meget vel forstaa, at man under Øjeblikkets hede Kamp, hvor man griber til de Midler, som synes de mest egnede til at ramme Modstanderen, kan benytte et saadant Vaaben. Men det synes mig lidet heldigt, at man med koldt Blod, under rolige Forhold vil søge at gennemtvinge en Fordring som denne i Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver. Noget helt andet bliver derimod atter Spørgsmaalet om, hvorvidt Staten med Nytte kan blande sig ind i dette Forhold, og hvilke Konsekvenser det vil medføre, om Staten gør det. Jeg mener nu overhovedet ikke, at Staten kan og skal blande sig ind i enhver Ting, som foregaar i Samfundet, og i ethvert Mellemværende, som opstaar mellem Borgerne. Der maa være et Spillerum for det, som de forskellige Interesser og de forskellige Personligheder indbyrdes kunne udkæmpe frit med hinanden. Hvis Staten vilde gribe ind i et Forhold som det foreliggende og altsaa f. Eks. forbyde, at en Betingelse, der formener den Arbejder, der engageres, at være Medlem af en vis Forening, bliver indført i Kontrakter, saa indser jeg ikke, hvor-